

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۲۶. بخش پیمه های اجتماعی

معاونت پژوهش های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

کد موضوعی: ۲۱۰
شماره مسلسل: ۱۵۲۲۳

آذرماه ۱۳۹۵

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۲.....	نگاهی به تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۶ کل کشور
۹.....	بررسی اعتبارات فصل بیمه‌های اجتماعی
۹.....	بررسی اعتبارات برنامه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی
۱۲.....	بررسی اعتبارات دستگاه‌های اجرایی فعال در حوزه بیمه‌های اجتماعی
۱۳.....	صندوق بازنشستگی کشوری
۱۴.....	سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح
۱۴.....	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر
۱۵.....	صندوق تأمین اجتماعی
۱۶.....	اعتبارات سازمان بیمه سلامت
۱۷.....	اعتبارات مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی در دستگاه‌های حمایتی
۱۸.....	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه
۱۸.....	صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات
۱۹.....	اعتبارات متفرقه
۲۱.....	اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت
۲۱.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۲.....	پیشنهادهای

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۲۶. بخش بیمه‌های اجتماعی

چکیده

ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، از لحاظ تعداد تبصره‌ها، کاهش قابل ملاحظه‌ای یافته است، تبصره‌های مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی نیز نسبت به سال گذشته با یک مورد کاهش به ۲ تبصره رسیده است. این موضوع با توجه به روالی که دولت و مجلس اخیراً درخصوص تصویب برخی از احکام بودجه و برنامه‌ها در قالب قانون دائمی در پیش گرفته‌اند، قابل انتظار است. در لایحه تقدیمی، بودجه کل امور رفاه اجتماعی از ۶۲۶,۴۹۲,۴۶۵ میلیون ریال به ۷۳۵,۵۰۴,۵۷۹ میلیون رسیده و ۱۷/۴ درصد رشد یافته است. بودجه فصل بیمه‌های اجتماعی به‌عنوان یکی از فصول پنج‌گانه امور رفاه اجتماعی از ۱۴۰,۴۱۸,۹۶۹ میلیون ریال به ۲۱۱,۱۹۲,۹۹۱ میلیون ریال رسیده است. این به معنی رشد ۵۰/۴۰ درصدی در این حیطه است که عمده آن مربوط به افزایش ارقام در برنامه‌های مرتبط با بیمه سلامت است. نکته حائز اهمیت این است که وجوه مربوط به کمک به صندوق‌های بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نه در قالب فصل بیمه‌های اجتماعی بلکه در قالب فصل حمایتی در لایحه بودجه ارائه شده است. از این‌رو چنانچه بخواهیم تصویری جامع‌تر از بودجه حوزه رفاه به دست دهیم، توجه به این نکته مهم است. باید دانست مجموع اعتبارات مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی در فصل حمایتی بالغ بر ۳۳۸,۱۴۰,۸۰۵ میلیون ریال است که نسبت به سال گذشته ۶/۳۴ درصد رشد داشته و ۶۷/۴۴ درصد اعتبارات فصل حمایتی را به خود اختصاص داده است. نهایت اینکه مجموع اعتبارات مرتبط با حوزه‌های بیمه‌های اجتماعی اعم از فصل بیمه‌های اجتماعی، فصل حمایتی و اعتبارات متفرقه بالغ بر ۵۶۷,۷۹۵,۸۹۶ میلیون ریال است که ۷۴/۶۹ درصد از کل اعتبارات امور رفاه را شامل می‌شود.

بررسی اعتبارات دستگاه‌های اجرایی حوزه رفاه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، رقمی بالغ بر ۷۰۷,۶۶۶,۹۱۰ میلیون ریال پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۵، ۱۷/۴۸ درصد رشد را نشان می‌دهد. این درحالی است که اعتبارات این دستگاه‌ها در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ حدود ۲۰ درصد رشد داشته است.

بیشترین افزایش اعتبارات در دستگاه‌های حوزه رفاه اجتماعی در سازمان بیمه سلامت با ۸۳/۱۴ درصد رشد دیده می‌شود، پس از آن به ترتیب: مرکز خدمات حوزه‌های علمیه (۱۸/۳۵ درصد)، بنیاد شهید و امور ایثارگران (۱۶/۹۶ درصد)، صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر (۱۱/۹۵ درصد)،

صندوق تأمین اجتماعی (۱۱/۳۲ درصد)، صندوق بازنشستگی کشوری (۱۱/۲۰ درصد)، ستاد مبارزه با مواد مخدر (۱۰/۰۱ درصد)، صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات (۱۰/۰۰ درصد)، سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (۸/۵۶ درصد)، کمیته امداد امام خمینی (ره) (۸/۵۲)، سازمان بهزیستی کشور (۵/۶۲ درصد) و جمعیت هلال احمر (۴/۷۸ درصد) رشد داشته‌اند. [بودجه متفرقه در احتساب درصدها محاسبه نشده است]

اعتبار ردیف‌های متفرقه مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، بالغ بر ۱۸,۴۶۲,۱۰۰ میلیون ریال است که نسبت به سال ۱۳۹۵، ۴۳۵/۶۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد. به این رقم باید مبلغ ۶,۸۸۱,۰۰۰ میلیون ریال از محل توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت را نیز اضافه کرد.

مقدمه

برآورد اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ شامل امور ده‌گانه: ۱. خدمات عمومی، ۲. دفاعی و امنیتی، ۳. قضایی، ۴. اقتصادی، ۵. محیط زیست، ۶. مسکن، عمران شهری و روستایی، ۷. سلامت، ۸. فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری، ۹. آموزش و پژوهش و ۱۰. رفاه اجتماعی است. کل اعتبارات بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۵، رشد ۱۰/۶۲ را نشان می‌دهد. امور رفاه اجتماعی نیز نسبت به سال گذشته ۱۷/۴۰ درصد رشد داشته است.

رویکردی که دولت در بودجه‌نویسی سال گذشته داشته است، در سال جدید نیز ادامه یافته و اعتبارات در قالب برنامه‌های مشخص به دستگاه‌ها اختصاص یافته است. اما در این میان نکاتی قابل توجه است که در ادامه به آن خواهیم پرداخت.

نگاهی به تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۶ کل کشور

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، دو تبصره مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی است. این تبصره‌ها عبارتند از: تبصره «۷» و تبصره «۱۸». این تعداد نسبت به تبصره‌های مرتبط در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ روند کاهشی را نشان می‌دهد؛ تعداد تبصره‌های مرتبط در قانون سال ۱۳۹۵، بالغ بر سه تبصره بود. یکی از نکاتی که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ جلب توجه می‌کند، کاهش تبصره‌های مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی نسبت به سال ۱۳۹۵ است. این موضوع نشان می‌دهد که تلاش‌های دولت و مجلس در خصوص تثبیت احکام تکراری در قوانین بودجه و قوانین برنامه به ثمر نشسته و تعداد احکام

در بودجه کاهش داشته است. اما باید در نظر داشت که آیا لایحه بودجه ارائه شده فارغ از تعداد تبصره‌ها می‌تواند اهداف مورد اشاره در اسناد پشتیبان برنامه ششم را محقق نماید؟ این موضوع در ادامه گزارش مورد بحث و مذاقه قرار خواهد گرفت.

بررسی تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که مهمترین موضوع مورد توجه در این تبصره‌ها را صندوق فولاد تشکیل می‌دهد؛ چنانچه در بند «الف»، «ج» و «هـ» تبصره «۷» مورد اشاره قرار گرفته است. اما موضوع جدی مورد توجه در تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۹۶، تدوین بسته خدمات بیمه پایه برای دهک‌های کم‌درآمد است که در تبصره «۱۸» بدان اشاره شده است.

موضوع مهمی که در ارتباط با تبصره «۱۸» وجود دارد این است که تدوین سطح پایه از خدمات برای اقشار آسیب‌پذیر که به‌موجب این تبصره مقرر شده تا از طریق آزمون وسع شناسایی شوند، به معنای تضمین سطح پایه سلامت درخصوص این اقشار است.

جدول ۱. تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۵

ردیف	لایحه بودجه ۱۳۹۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	توضیحات
۱	ماده واحده- بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور از حیث منابع بالغ بر ده میلیون و هشتصد و چهل و نه هزار و سیصد و نود و دو میلیارد و نهصد و سی و چهار میلیون (۱۰,۸۴۹,۳۹۲,۹۳۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر ده میلیون و هشتصد و چهل و نه هزار و سیصد و نود و دو میلیارد و نهصد و سی و چهار میلیون (۱۰,۸۴۹,۳۹۲,۹۳۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال به شرح زیر است: الف) منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بالغ بر سه میلیون و سیصد و پنجاه و چهار هزار و هشتصد و نود و پنج میلیارد و یکصد و چهل و پنج میلیون (۳,۷۱۱,۲۳۶,۹۴۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال شامل: ۱. منابع عمومی بالغ بر سه میلیون و یکصد و نود و نه هزار و نهصد و نود میلیارد (۳,۱۹۹,۹۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال. ۲. درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر پانصد و یازده هزار و دویست و چهل و شش میلیارد و نهصد و چهل و یک میلیون (۵۱۱,۲۴۶,۹۴۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال. ب) بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر هفت میلیون و پانصد و شصت و پنج هزار و چهارصد و یک میلیارد و ششصد و سی و شش میلیون (۷,۵۶۵,۴۰۱,۶۳۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها بالغ بر هفت میلیون و پانصد و شصت و پنج هزار و چهارصد و یک میلیارد و ششصد و سی و شش میلیون (۷,۵۶۵,۴۰۱,۶۳۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال.	ماده واحده- بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور از حیث منابع بالغ بر نه میلیون و هفتصد و هشتاد و پنج هزار و پانصد و بیست و نه میلیارد و نهصد و چهار میلیون (۹,۷۸۵,۵۲۹,۹۷۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر نه میلیون و هفتصد و هشتاد و پنج هزار و پانصد و بیست و نه میلیارد و نهصد و هفتاد و چهار میلیون (۹,۷۸۵,۵۲۹,۹۷۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال به شرح زیر است: الف) منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بالغ بر سه میلیون و سیصد و پنجاه و چهار هزار و هشتصد و نود و پنج میلیارد و یکصد و چهل و پنج میلیون (۳,۳۵۴,۸۹۵,۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال شامل: ۱. منابع عمومی بالغ بر دو میلیون و نهصد و چهل و سه هزار و نهصد و سی و هفت میلیارد و یکصد و نود و نه میلیون (۲,۹۴۳,۹۳۷,۱۹۹,۰۰۰,۰۰۰) ریال. ۲. درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر چهارصد و ده هزار و نهصد و پنجاه و هفت میلیارد و نهصد و چهل و شش میلیون (۴۱۰,۹۵۷,۹۴۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال. ب) بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر شش میلیون و هشتصد و بیست و هشت هزار و یکصد و هفتاد و یک میلیارد و ششصد و سی و شش میلیون (۶,۸۲۸,۱۷۱,۸۶۳,۰۰۰,۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها بالغ بر شش میلیون و هشتصد و بیست و هشت هزار و یکصد و هفتاد و یک میلیارد و هشتصد و شصت و سه میلیون (۶,۸۲۸,۱۷۱,۸۶۳,۰۰۰,۰۰۰) ریال.	

ردیف	لایحه بودجه ۱۳۹۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	توضیحات
۲	تبصره «۷» الف) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی استخراج‌کننده سنگ آهن که پروانه بهره‌برداری آنها به نام سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت‌های تابعه است موظفند بدهی حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از معادن فوق تا پایان سال ۱۳۹۵ (موضوع بند «۵۵» ماده واحده قانون بودجه ۱۳۹۲، تبصره «۱۰» قانون بودجه ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ و تبصره «۷» قانون بودجه ۱۳۹۵) را به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۱۹ جدول ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور پرداخت کنند. چهل و سه درصد (۴۳٪) درآمد واریزی موضوع ردیف ۱۳۰۴۱۹ و ۱۳۰۴۲۳ از محل اعتبارات ردیف ۵۳۰۰۰۰-۱۵۱ از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در اختیار صندوق بازنشستگی فولاد و چهل و دو درصد از مبالغ واریزی موضوع ردیف ۱۳۰۴۱۹ از طریق ردیف‌های ۵۳۰۰۰۰-۸۰ و ۵۳۰۰۰۰-۱۱۸ (هشتاد درصد (۸۰٪) سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و بیست درصد (۲۰٪) سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور) در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار می‌گیرد تا جهت طرح‌های اکتشافی، ایجاد و تکمیل زیرساخت‌های معدنی و ایمنی معادن و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام معدنی هزینه شود.	تبصره «۷» الف) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی استخراج‌کننده سنگ آهن که پروانه بهره‌برداری آنها به نام سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت‌های تابعه است، ولی فاقد قرارداد با سازمان مذکور و شرکت‌های تابعه می‌باشند، موظفند بابت حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از معادن فوق در سال ۱۳۹۵ بیست درصد (۲۰٪) مبلغ فروش محصولات خود را به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۱۹ جدول ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور پرداخت کنند. در صورت سرمایه‌گذاری برای تکمیل زنجیره تولید، حق انتفاع به‌صورت پلکانی نزولی در طول زنجیره فرآوری، توسط شورای اقتصاد تصویب و از ابتدای سال ۱۳۹۵ وصول خواهد شد. موارد فوق صرفاً به شرکت‌هایی تعلق می‌گیرد که زنجیره ارزش فرآوری را در داخل مجموعه همان شرکت انجام دهند. در صورتی که شرکت‌های موضوع این جزء با رعایت قانون تجارت از محل سود خود اقدام به سرمایه‌گذاری در معادن و صنایع معدنی پایین‌دستی کنند به میزان ده درصد (۱۰٪) سرمایه‌گذاری صورت گرفته از محل سود به‌عنوان حق انتفاع بهره‌برداری محاسبه می‌شود. پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۳ از محل اعتبارات ردیف ۵۳۰۰۰۰-۱۵۵ از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در اختیار صندوق بازنشستگی فولاد و مبلغ چهارهزار و سیصد میلیارد (۴,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از مبالغ واریزی موضوع ردیف ۱۳۰۴۱۹ این تبصره با میزان دریافتی به‌صورت تخصیص یافته توسط خزانه‌داری کل کشور از طریق ردیف‌های ۵۳۰۰۰۰-۸۲ و ۵۳۰۰۰۰-۱۱۹ هشتاد درصد (۸۰٪) سازمان توسعه نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و بیست درصد (۲۰٪) سازمان زمین‌شناسی و	

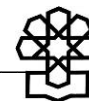
ردیف	لایحه بودجه ۱۳۹۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	توضیحات
		اکتشافات معدنی کشور در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار می‌گیرد تا جهت طرح‌های اکتشافی، طرح‌های پژوهشی، کاربردی، زیست‌محیطی و ایجاد زیرساخت‌های معدنی و ایمنی معدنی هزینه شود. مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از درآمد این جزء از طریق طرح ۱۳۰۴۰۱۱۰۰۶ صرف زیرساخت‌های معدنی می‌شود. مالیات بر درآمد سال ۱۳۹۵ هر یک از معادن موضوع این جزء به حساب خزانه معین استان محل استقرار معدن واریز می‌شود.	
۳	تبصره «۷» ج) در اجرای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و با عنایت به لغو قانون انحصار دولتی دخانیات مصوب ۱۳۰۷/۱۲/۲۹ و اصلاحات بعدی آن وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است نسبت به وصول خالص هرگونه وجوه دریافتی شرکت دخانیات ایران بابت تمام‌نگاشت (هولوگرام) و سایر حقوق انحصار محصولات دخانی پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن «مصوبه واگذاری سهام شرکت مزبور بابت رد دیون صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد» براساس گزارش حسابرس اقدام و وجوه مزبور را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۱ جدول ۵ این قانون واریز کند. همچنین تا شفاف‌سازی وظایف حاکمیتی و حقوق دولتی در حوزه محصولات دخانی در تطبیق با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است درآمدهای حاصل از صدور مجوزها و هرگونه حقوق دولتی دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی را طی سال	تبصره «۷» ه) به‌منظور رد بخشی از دیون دولت به صندوق بازنشستگی فولاد، دولت مکلف است نسبت به تأدیه هجده هزار میلیارد (۱۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل درآمدهای عمومی دولت در سال ۱۳۹۵ اقدام نماید تا نسبت به پرداخت حقوق بازنشستگان اقدام شود. رقم مزبور در حساب‌های فیما بین دولت و صندوق یادشده منظور می‌گردد.	- در ردیف ۱۳۰۴۲۱، مبلغ ۲۰۰ میلیارد تومان (جدول ۵ درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی...) و در ردیف ۱۶۰۱۶۸ لایحه ۱۳۹۶، ۱۳۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده است.

ردیف	لایحه بودجه ۱۳۹۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	توضیحات
	۱۳۹۶ به ردیف درآمدی مذکور واریز کند. ۳. مالیات موضوع این ماده تابع کلیه احکام مقرر در قانون مالیات بر ارزش افزوده خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات موضوع این تبصره را وصول و آن را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۶۸ جدول ۵ این قانون نزد خزانه داری کل کشور واریز نماید.		
۴	تبصره «۷» هـ) به منظور رد دیون دولت به صندوق بازنشستگی فولاد، دولت مکلف است نسبت به تأدیه دوازده هزار میلیارد (۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اعتبارات پیش‌بینی شده در جدول ۱۸ و همچنین ردیف‌های ۵۳۰۰۰-۱۵۱ (موضوع بند «الف» تبصره «۷» و ۵۳۰۰۰-۹۸ (موضوع بند «ج» تبصره «۷» جدول ۹ این قانون اقدام نماید تا به پرداخت حقوق بازنشستگان صندوق مذکور اختصاص یابد. در صورت عدم تحقق اعتبارات پیش‌بینی شده فوق‌الذکر، دولت می‌تواند از محل سرجمع درآمد عمومی سال ۱۳۹۶ نسبت به پرداخت اعتبار مذکور اقدام نماید. رقم مزبور در حساب‌های فیما بین دولت و صندوق یاد شده منظور می‌گردد.	-	- ۵۰۰ میلیارد تومان به صورت اولویت‌دار در جدول ۱۸ لایحه بودجه ۱۳۹۶ (جدول توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت) و ۷۰۰ میلیارد تومان در جدول ۹ ذیل ردیف‌های متفرقه ۹۸ (صد میلیارد تومان) و ۱۵۱ (ششصد میلیارد تومان) تأمین اعتبار شده است.
۵	تبصره «۱۸» الف) به منظور رعایت عدالت در سلامت و پایداری منابع، در سال ۱۳۹۶ ارائه بسته خدمات بیمه پایه تعریف شده برای کلیه اقشاری که براساس آزمون وسع به صورت رایگان تحت پوشش بیمه پایه سلامت قرار می‌گیرند حتی‌الامکان از طریق نظام ارجاع، پزشک خانواده و در مراکز دانشگاهی خواهد بود. بهره‌مندی از سطح خدمات بالاتر اعم از خدمات ارائه شده در مراکز غیردولتی و بیشتر		اعمال این تبصره به معنای برقراری عدالت است با توجه به اینکه این بند بر بسته خدمات بیمه پایه تعریف شده برای کلیه اقشاری که براساس آزمون وسع به صورت رایگان تحت

ردیف	لایحه بودجه ۱۳۹۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	توضیحات
	از بسته خدمات بیمه پایه تعریف شده فوق‌الذکر، مستلزم مشارکت مالی بیمه‌شدگان در پرداخت حق سرانه بیمه خواهد بود. بسته خدمات بیمه پایه رایگان و میزان مشارکت افراد به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید شورای عالی بیمه سلامت به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. ب) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری سازمان‌های بیمه‌گر پایه موظف است حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، راهنماهای بالینی برای حداقل پنجاه (۵۰) مورد از پرهزینه‌ترین خدمات را تهیه و پس از تصویب شورای عالی بیمه سلامت به کلیه مراکز ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی درمانی ابلاغ نماید.		پوشش بیمه پایه سلامت قرار می‌گیرند تأکید دارد، به‌نظر می‌رسد بودجه فوق‌الذکر می‌تواند هدفمند در راستای خدمات پایه سلامت هزینه شود.

توضیح: در قانون بودجه سال ۱۳۹۵، تبصره‌های «۱۴» و «۲۴» مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی وجود داشت که در لایحه ۱۳۹۶ حذف شده است. تبصره «۱۴» ناظر به قطع یارانه اقشار مورد اشاره و تبصره «۲۴»، در مورد تعیین تکلیف دفترچه‌های بیمه درمانی مازاد بود.

بررسی اعتبارات فصل بیمه‌های اجتماعی

بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که اعتبارات فصل بیمه‌های اجتماعی نسبت به سال ۱۳۹۵ ۵۰/۴۰ درصد رشد داشته است.

جدول ۲. مقایسه اعتبارات امور رفاه اجتماعی و فصل بیمه‌های اجتماعی در لایحه بودجه ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

با قانون بودجه ۱۳۹۵

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	رشد
۱۹۰۰۰۰۰۰۰	امور رفاه اجتماعی	۶۲۶,۴۹۲,۴۶۵	۷۳۵,۵۰۴,۵۷۹	۱۷/۴۰
۱۹۰۲۰۰۰۰۰	فصل بیمه‌های اجتماعی	۱۴۰,۴۱۸,۹۶۹	۲۱۱,۱۹۲,۹۹۱	۵۰/۴۰
۱۹۰۳۰۲۳	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت	۷۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۰/۰۰
۱۹۰۳۰۲۵	اعتبارات بیمه‌های اجتماعی در فصل حمایتی	۱۴۷,۹۳۰,۰۰۰	۱۵۲,۵۸۳,۰۰۰	۳/۱۵
۱۹۰۳۰۲۶	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران لشگری	۱۶۹,۳۱۲,۳۶۸	۱۸۴,۸۰۷,۸۰۵	۹/۱۵
	جمع کل اعتبارات بیمه‌های اجتماعی در فصل حمایتی	۳۱۷,۹۹۲,۳۶۸	۳۳۸,۱۴۰,۸۰۵	۶/۳۴
	سهم اعتبارات بیمه‌های اجتماعی فصل حمایتی نسبت به کل فصل حمایتی	۶۸/۵۸	۶۷/۴۴	-۱/۶۵
	اعتبارات متفرقه	۳,۴۴۶,۶۲۰	۱۸,۴۶۲,۱۰۰	۴۳۵/۶۶
	جمع کل اعتبارات حوزه بیمه‌های اجتماعی	۴۶۱,۸۵۷,۹۵۷	۵۶۷,۷۹۵,۸۹۶	۲۲/۹۴
	سهم برنامه‌ای حوزه بیمه‌های اجتماعی از امور رفاه اجتماعی (درصد)	۷۳/۷۲	۷۴/۶۹	۲/۰۷

* این بودجه بین دو دستگاه اجرایی صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات توزیع شده است.

بررسی اعتبارات برنامه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی

مطابق قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، حوزه بیمه‌های اجتماعی شامل بیمه‌های بازنشستگی و درمان است. برنامه‌های مرتبط با این بیمه‌ها در جدول ۳ ارائه شده است.

بررسی ارقام جدول ذیل نشان می‌دهد که مجموع اعتبارات برنامه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ بالغ بر ۵۴۹۳۳ میلیارد تومان است که نسبت به سال گذشته ۱۹/۸۳ درصد رشد را نشان می‌دهد (شایان ذکر است که اعتبارات متفرقه و ناشی از واگذاری‌ها لحاظ نشده‌اند). ترتیب برنامه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی براساس میزان رشد پوشش بیمه پایه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه (۲۲۲/۹۷) درصد، پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان شاغل در مراکز نگهداری

(۲۱۶/۹۱) درصد، پوشش بیمه سلامت معتادان به مواد مخدر و روانگردان (۱۳۸/۶۴) درصد، پوشش بیمه سلامت ایثارگران (۹۱/۵۵) درصد، پوشش بیمه پایه سلامت کارکنان دولت (۸۸/۲۳) درصد، پوشش بیمه پایه سلامت مشمولان نیروهای مسلح (۶۶/۳۵) درصد، پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان بهزیستی (۵۰/۳۹) درصد، پوشش بیمه پایه اجتماعی طلاب و ایثارگران (۳۸/۵۲) درصد، پوشش بیمه سلامت رایگان روستائیان و عشایر و ساکنین شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر (۳۵/۴۶) درصد، پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری (۲۷/۷۳) درصد، پوشش بیمه اجتماعی کارکنان دولت (۲۱/۸۸) درصد، پوشش بیمه اجتماعی مددجویان بهزیستی (۲۰/۴۲) درصد، حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران (۱۸/۳۴) درصد، پوشش بیمه سلامت طلاب و روحانیون (۱۶/۶۷) درصد، پوشش بیمه اجتماعی اقشار خاص (۱۱/۹۷) درصد، پوشش بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر (۱۱/۹۵) درصد، پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی بیمه‌شدگان خاص (۱۱/۳۲) درصد، کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری (۹/۱۵) درصد و لشگری (۳/۱۵) درصد، پوشش بیمه تکمیلی درمان ایثارگران (۳) درصد و هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت (صفر درصد) بوده است.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود میانگین رشد اعتبارات درخصوص برنامه‌های مرتبط با بیمه سلامت (۷۴ درصد) بوده است. اگرچه رشد اعتبارات این حوزه از لحاظ درصدی بیشتر در حوزه بیمه سلامت اتفاق افتاده، اما همچنان بیشترین سهم ریالی از اعتبارات بیمه‌های اجتماعی را تنها دو برنامه کمک به پرداخت حقوق بازنشستگان بازنشستگی کشوری و لشگری (صندوق‌های کشوری، لشگری و اطلاعات) با ۳۳۷,۳۹۱,۳۰۰ میلیون ریال در مقابل ۲۱۱,۱۹۲,۹۹۱ میلیون ریال اعتبارات کلیه برنامه‌های بیمه اجتماعی دیگر تشکیل می‌دهد. بنابراین همچنان که مشاهده می‌شود. عمده‌ترین هزینه‌های دولت در حوزه رفاه اجتماعی را برنامه کمک به صندوق‌های بازنشستگی با سهم ۶۱/۴۱ درصدی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ تشکیل می‌دهد.

درخصوص رشد ۷۴ درصدی اعتبارات در برنامه‌های بیمه سلامت باید گفت با توجه به اینکه تعداد افراد تحت پوشش بیمه‌های سلامت طی سال گذشته رشد نداشته است می‌توان این رشد را ناشی از افزایش در هزینه‌های خدمات سلامت دانست که عمدتاً ناشی از اجرای طرح تحول سلامت، بیمه افراد فاقد بیمه درمان، افزایش حق بیمه و افزایش نرخ تعرفه‌های ارائه خدمات است.

نکته قابل ذکر دیگر نحوه نگارش برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران غیر نیروهای مسلح اعم از شاغل و غیرشاغل با کد (۱۹۰۲۰۰۲۰۰۰) است که اعتبار یاد شده بین دو دستگاه سازمان بیمه سلامت ایران و بنیاد شهید و امور ایثارگران تقسیم شده که به ترتیب مربوط به حق بیمه پایه و حق بیمه تکمیلی است.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات ردیف‌های اصلی برنامه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با قانون بودجه سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی بیمه‌شدگان خاص	۳,۲۱۴,۴۰۰	۳,۵۷۸,۳۷۷	۱۱/۳۲
۱۹۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران	۱۱,۵۲۸,۱۶۳	۲۲,۰۸۲,۷۰۰	۹۱/۵۵
۱۹۰۲۰۰۳۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی اقشار خاص	۱۱,۲۸۰,۰۰۰	۱۲,۶۳۰,۰۰۰	۱۱/۹۷
۱۹۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی طلاب و ایثارگران	۱,۶۹۰,۰۰۰	۲,۳۴۱,۰۰۰	۳۸/۵۲
۱۹۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان بهزیستی	۸۷۶,۴۵۴	۱,۰۵۵,۴۱۴	۲۰/۴۲
۱۹۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان تحت پوشش	۲,۹۰۴,۶۴۰	۲,۹۹۰,۰۰۰	۲/۹۴
۱۹۰۲۰۰۷۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان دولت	۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۳۹,۰۰۰,۰۰۰	۲۱/۸۸
۱۹۰۲۰۰۸۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان شاغل در مراکز نگهداری	۳۱,۵۵۵	۱۰۰,۰۰۰	۲۱۶/۹۱
۱۹۰۲۰۰۹۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر	۴,۱۰۰,۰۰۰	۴,۵۹۰,۰۰۰	۱۱/۹۵
۱۹۰۲۰۱۰۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه	۹,۳۶۴,۰۰۰	۳۰,۲۴۲,۶۲۵	۲۲۲/۹۷
۱۹۰۲۰۱۱۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت رایگان روستائیان، عشایر و ساکنین شهرهای زیر بیست هزار نفر	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۶۳۸,۲۵۰	۳۵/۴۶
۱۹۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری	۳,۶۰۷,۵۲۰	۴,۶۰۸,۰۰۰	۲۷/۷۳
۱۹۰۲۰۱۳۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان بهزیستی	۱,۲۸۰,۰۰۰	۱,۹۲۵,۰۰۰	۵۰/۳۹
۱۹۰۲۰۱۴۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مشمولان نیروهای مسلح	۱۱,۶۰۰,۰۰۰	۱۹,۲۹۷,۰۰۰	۶۶/۳۵
۱۹۰۲۰۱۵۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت کارکنان دولت	۹,۵۲۰,۰۰۰	۱۷,۹۱۹,۱۲۵	۸۸/۲۳
۱۹۰۲۰۱۶۰۰۰	برنامه پوشش بیمه تکمیلی درمان ایثارگران	۶,۰۰۰,۰۰۰	۶,۱۲۰,۰۰۰	۲/۰۰
۱۹۰۲۰۱۷۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت طلاب و روحانیون	۲۷۰,۰۰۰	۳۱۵,۰۰۰	۱۶/۶۷
۱۹۰۲۰۱۸۰۰۰	برنامه حمایت از امور رفاهی و اجتماعی نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران	۸۲۲,۲۳۷	۹۷۳,۰۰۰	۱۸/۳۴
۱۹۰۲۰۱۹۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت معتادان به مواد مخدر و روانگردان	۳۳۰,۰۰۰	۷۸۷,۵۰۰	۱۳۸/۶۴
۱۹۰۳۰۲۳۰۰۰	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت*	۷۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۰/۰۰
۱۹۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران لشگری*	۱۴۷,۹۳۰,۰۰۰	۱۵۲,۵۸۳,۰۰۰	۳/۱۵
۱۹۰۳۰۲۶۰۰۰	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری*	۱۶۹,۳۱۲,۳۶۸	۱۸۴,۸۰۷,۸۰۵	۹/۱۵
۱۹/۸۳	جمع کل	۴۵۸,۴۱۱,۳۳۷	۵۴۹,۳۳۳,۷۹۶	

* این برنامه‌ها در فصل حمایت‌های اجتماعی آمده، لکن مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی است.

توضیح: در این جدول اعتبارات متفرقه حوزه بیمه‌های اجتماعی به علت نداشتن کد برنامه مشخص آورده نشده است.

بررسی اعتبارات دستگاه‌های اجرایی فعال در حوزه بیمه‌های اجتماعی

دستگاه‌های اجرایی فعال در حوزه بیمه‌های بازنشستگی و درمان عبارتند از: صندوق بازنشستگی کشوری، سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، صندوق تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کارکنان وزارت اطلاعات، مرکز خدمات حوزه‌های علمیه، صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر و سازمان بیمه سلامت ایران.

در جدول زیر اعتبارات کلیه دستگاه‌های اجرایی یا فعال در حوزه رفاه اجتماعی که از محل بودجه عمومی اعتبار دریافت می‌دارند به‌طور مقایسه‌ای ارائه شده‌اند، البته در ادامه تنها دستگاه‌های حوزه بیمه‌های اجتماعی مورد بررسی واقع می‌گردند و مابقی دستگاه‌ها در قالب گزارش دیگری بررسی می‌گردند.

جدول ۴. مقایسه اعتبارات کلی دستگاه‌های اجرایی در ردیف‌های اصلی در حوزه رفاه اجتماعی
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با قانون بودجه سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان دستگاه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۴۰۲۹۱۹۰۱	۴۳۷۲۳۰۷۱	۸/۵۲
۲	سازمان بهزیستی کشور	۱۹۳۴۸۳۹۵	۲۰۴۳۴۸۱۰	۵/۶۲
۳	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۹۲۶۸۵۵۴۸	۱۰۸۴۰۶۷۹۸	۱۶/۹۶
۴	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۸۳۲۱۲۶۲	۸۷۱۹۰۰۰	۴/۷۸
۵	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۱۹۳۵۳۲۰	۲۱۲۹۰۴۹	۱۰/۰۱
۶	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه	۵۹۸۵۰۰۰	۷۰۸۳۰۰۰	۱۸/۳۵
۷	سازمان بیمه سلامت ایران	۵۴۶۰۴۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۸۳/۱۴
۸	سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح	۱۷۰۵۸۴۸۱۰	۱۸۵۱۹۵۰۰۰	۸/۵۶
۹	سازمان تأمین اجتماعی	۳۲۱۴۴۰۰	۳۵۷۸۳۷۷	۱۱/۳۲
۱۰	صندوق بازنشستگی کشوری	۱۹۷۶۴۶۰۰۰	۲۱۹۷۷۴۸۰۰	۱۱/۲۰
۱۱	وزارت اطلاعات - صندوق بازنشستگی	۳۶۶۶۳۶۸	۴۰۳۳۰۰۵	۱۰/۰۰
۱۲	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر	۴۱۰۰۰۰۰	۴۵۹۰۰۰۰	۱۱/۹۵
جمع کل		۶۰۲۳۸۳۰۰۴	۷۰۷۶۶۶۹۱۰	۱۷/۴۸

توضیح: اعتبارات متفرقه دستگاه‌ها در جدول ۱۳ ارائه شده است.

از میان دستگاه‌های مندرج در جدول فوق، بیشترین افزایش اعتبارات به‌ترتیب در سه دستگاه بیمه سلامت ایران (۸۳/۱۴)، مرکز خدمات حوزه‌های علمیه (۱۸/۳۵) درصد و بنیاد شهید و امور ایثارگران (۱۶/۹۶) درصد است. در ادامه اعتبارات هریک از دستگاه‌ها به تفصیل مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

صندوق بازنشستگی کشوری

برای این صندوق در سال ۱۳۹۶ اعتباری بالغ بر ۲۱۹,۷۷۴,۸۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده که نسبت به سال قبل رشدی حدوداً ۱۱/۲ درصدی داشته است. همان گونه که ملاحظه می شود صندوق یادشده همانند سال قبل (۱۳۹۵) دو برنامه (بیمه کارکنان دولت و حقوق و مزایای بازنشستگان) را مدنظر قرار داده که جهت اجرایی شدن این دو برنامه حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان بودجه درخواست نموده است. این رقم معادل ۳۰ درصد از کل بودجه امور رفاه اجتماعی و برابر با حدود ۶ درصد از کل اعتبارات بودجه عمومی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ است که در جای خود قابل تأمل است. باید اشاره کرد که موضوع وابستگی صندوق های بازنشستگی ازجمله صندوق کشوری به بودجه عمومی دولت سال هاست به یک مسئله تبدیل شده است. در همین جهت قانون برنامه پنجم توسعه طی ماده (۲۶) راه حل هایی همانند کاهش حمایت های غیربیمه ای، وصول به موقع حق بیمه ها، تقویت فعالیت های اقتصادی و سرمایه گذاری، استفاده از روش های نوین اداره صندوق ها و غیره، برای برون رفت از این مشکل پیشنهاد نموده که به سبب عملیاتی نشدن ماده مزبور تاکنون نتوانسته از این وابستگی ممانعت به عمل آورد.

به هر جهت این موضوع باید به جد مورد توجه قرار گیرد چرا که با نگاهی به اعتبارات صندوق کشوری طی سال های برنامه پنجم متوجه می شویم که رقم بودجه این سازمان از ۵۶۰۰ میلیارد تومان در سال ۱۳۸۹ به حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۵ رسیده است که رشدی ۲۴۷ درصدی را نشان می دهد. نکته دیگر اینکه مشمولان صندوق کشوری بیش از سرانه بودجه اختصاص یافته به سایر جامعه هدف خدمات رفاه اجتماعی در کشور، بودجه دریافت می کنند. به هر جهت دولت باید با مدیریت این موضوع و در اولویت قرار دادن آن طی برنامه ششم وابستگی صندوق های بیمه اجتماعی را به بودجه عمومی کاهش دهد. جدول شماره ۵ وضعیت اعتبارات در نظر گرفته برای صندوق بازنشستگی کشوری را نشان می دهد.

جدول ۵. مقایسه بودجه صندوق بازنشستگی کشوری در لایحه بودجه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

(میلیون ریال)

کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۲۰۰۷۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان دولت	۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۳۹,۰۰۰,۰۰۰	۲۱/۸۸
۱۹۰۳۰۲۶۰۰۰	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه بگیران و مستمری بگیران کشوری	۱۶۵,۶۴۶,۰۰۰	۱۸۰,۷۷۴,۸۰۰	۹/۱۳
جمع کل		۱۹۷۶۴۶,۰۰۰	۲۱۹,۷۷۴,۸۰۰	۱۱/۲۰

سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح

اعتبارات این سازمان در لایحه بودجه ۱۳۹۶ برابر با ۱۸۵,۱۹۵,۰۰۰ میلیون ریال و حدوداً معادل ۱۸,۵۰۰ میلیارد تومان می‌باشد که نسبت به سال گذشته رشدی حدود ۸/۶ درصدی داشته است. سازمان یادشده همانند سال پیش ۴ برنامه را برای خود تعریف نموده که پرهزینه‌ترین آنها، برنامه پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان است. آنچه مشخص است صندوق نیروهای مسلح همانند صندوق کشوری بخش اصلی هزینه‌های خود را از محل بودجه عمومی تأمین می‌کند. مازاد بر بودجه موجود در ردیف‌های اصلی، ردیف ۱۲۰- ۵۵۰,۰۰۰ ذیل ردیف‌های متفرقه با بودجه (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) میلیون ریال معادل هزار میلیارد تومان برای تطبیق حقوق بازنشستگان لشگری و کشوری با شاغلین در نظر گرفته شده است. نکته قابل توجه دیگر اینکه اگر چه درصد رشد بودجه صندوق لشگری در بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۸/۵۶ درصد بوده، اما باید دانست که میانگین رشد بودجه این سازمان طی سال‌های برنامه (۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵) رشدی معادل ۲۲/۷ درصد داشته است. این صندوق نیز همانند صندوق بازنشستگی کشوری نیازمند برنامه‌ریزی جهت کاهش وابستگی به بودجه عمومی است. جدول ۶ وضعیت اعتبارات این دستگاه را نشان می‌دهد.

جدول ۶. مقایسه بودجه سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح در لایحه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

(میلیون ریال)

درصد تغییر	لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	قانون بودجه ۱۳۹۵	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	
			عنوان و کد برنامه	کد برنامه
۶۶/۳۵	۱۹,۲۹۷,۰۰۰	۱۱,۶۰۰,۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مشمولان نیروهای مسلح	۱۹۰۲۰۱۴۰۰۰
۲/۰۰	۶,۱۲۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	برنامه پوشش بیمه تکمیلی درمان ایثارگران	۱۹۰۲۰۱۶۰۰۰
۳/۱۵	۱۵۲,۵۸۳,۰۰۰	۱۴۷,۹۳۰,۰۰۰	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران لشگری	۱۹۰۳۰۲۵۰۰۰
۴۲/۳۴	۷,۱۹۵,۰۰۰	۵,۰۵۴,۸۱۰	برنامه تأمین کمک معیشت نیازمندان	۱۹۰۳۰۰۷۰۰۰
۸/۵۶	۱۸۵,۱۹۵,۰۰۰	۱۷۰,۵۸۴,۸۱۰	جمع کل	

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر

این صندوق در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ دارای اعتباری بالغ بر ۴,۵۹۰,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد که در قیاس با سال پیش رشدی حدوداً ۱۲ درصدی داشته است. با توجه به اینکه صندوق بیمه روستائیان و عشایر در سال ۱۳۸۳ تأسیس گردید و هنوز به سن بلوغ (پرداخت مستمری بازنشستگی) نرسیده است، دارای نسبت وابستگی ۵۸/۲ می‌باشد. بنابراین از آنجایی که این نسبت در سال‌های بعد به مرور کاهش

می‌یابد، جهت پایداری صندوق در طولانی‌مدت پیشنهاد می‌شود سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی تحت نظارت دقیق قرار گیرد تا صندوق همانند دو صندوق کشوری و لشگری دچار افت نسبت وابستگی و نیز وابسته به بودجه عمومی نشود. در همین ارتباط باید اشاره شود براساس گزارش سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی از عملکرد این صندوق در سال ۱۳۹۳؛ بیشترین سهم از سرمایه‌گذاری این صندوق، سبد سرمایه‌گذاری بورسی و معادل (۷۳٪) کل سرمایه‌گذاری‌های صندوق می‌باشد که با توجه به ریسک بالای این نوع سرمایه‌گذاری به‌نظر می‌رسد بهتر است جهت اجتناب از ریسک هدررفت سرمایه بیمه‌شدگان، سرمایه‌گذاری مطمئن‌تری نظیر سپرده‌گذاری یا خریداری اوراق مشارکت انتخاب شود. به‌علاوه با توجه به جمعیت تحت پوشش این صندوق و بدون سقف بودن سن ورود به صندوق، عدد ذکر شده برای نسبت وابستگی ممکن است همراه‌کننده بوده و در زمان شروع دوره بازنشستگی مشمولین، این نسبت به‌شدت پایین آمده و صندوق را با مشکل جدی مواجه سازد. جدول شماره ۷ وضعیت اعتبارات صندوق را نشان می‌دهد.

جدول ۷. مقایسه بودجه صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر

در لایحه بودجه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

کد برنامه	عنوان برنامه	بودجه ۱۳۹۵	لایحه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۲۰۰۹۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر	۴,۱۰۰,۰۰۰	۴,۵۹۰,۰۰۰	۱۱/۹۵
	جمع کل	۴,۱۰۰,۰۰۰	۴,۵۹۰,۰۰۰	۱۱/۹۵

صندوق تأمین اجتماعی

دولت در قبال پرداخت تعهداتش به صندوق تأمین اجتماعی برای اجرای قوانین موضوعه‌ای که سهمی از حق بیمه اعضای صندوق تأمین اجتماعی برعهده دولت قرار داده شده است، هرساله بودجه‌ای را پیشنهاد می‌دهد. در همین ارتباط بودجه ذیل برای اجرای برنامه پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی بیمه‌شدگان خاص برای صندوق تأمین اجتماعی در نظر گرفته شده است. این بودجه در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۳,۵۷۸,۳۷۷ میلیون ریال معادل حدود ۳۵۸ میلیارد تومان می‌باشد.

جدول ۸. مقایسه بودجه صندوق تأمین اجتماعی در لایحه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

کد برنامه	عنوان	قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی بیمه‌شدگان خاص	۳,۲۱۴,۴۰۰	۳,۵۷۸,۳۷۷	۱۱/۳۲
	جمع کل	۳,۲۱۴,۴۰۰	۳,۵۷۸,۳۷۷	۱۱/۳۲

اعتبارات سازمان بیمه سلامت

اعتبارات این سازمان در سال ۱۳۹۶، ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال معادل ۱۰ هزار میلیارد تومان می‌باشد. این رقم در قیاس با سال ۱۳۹۵ رشدی در حدود ۸۳/۱۴ درصد داشته است. سازمان بیمه سلامت در ردیف‌های اصلی خود هفت برنامه را شامل می‌شود. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ دو برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران و برنامه پوشش بیمه پایه مددجویان بهزیستی جزء ردیف‌های جدید این سازمان می‌باشند. درخصوص برنامه‌های سازمان چند نکته قابل یادآوری است:

۱. افزایش حدود ۲۲۳ درصدی رشد بیمه پایه سلامت ایرانیان؛ با توجه به اینکه تعداد افراد تحت پوشش افزایشی چندانی نداشته، به نظر می‌رسد این رشد ناشی از غیرواقعی بودن بودجه اختصاص یافته در سال گذشته است. شایان ذکر است که اجرای طرح بیمه همگانی به شیوه فعلی، بار مالی زیادی را در سال‌های آتی بر بودجه عمومی تحمیل می‌نماید. این شیوه هزینه‌کرد همراستا با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نبوده است و باید به شیوه‌ای دیگر اصلاح گردد که بتواند با کمترین هزینه، بهترین خدمات را در نظام درمان ارائه نماید.

۲. افزایش ۳۵/۵ درصدی پوشش بیمه روستائیان و عشایر؛ با توجه به اینکه این نوع بیمه از طریق نظام ارجاع و پزشک خانواده به روستائیان و عشایر خدمت‌رسانی می‌کند این افزایش می‌تواند در راستای تقویت این نظام و دستیابی به هدف اصلی آن یعنی دسترسی عادلانه همه مردم به سلامت باشد.

۳. درخصوص افزایش بیش از ۸۸ درصدی بیمه کارکنان دولت؛ سؤال این است که آیا قرار است در این خصوص بسته خدمت کارکنان دولت ارتقا یابد یا این که افزایش کنونی در جهت پوشش بدهی‌های قبلی است.

۴. افزایش ۱۳۸ درصدی بیمه سلامت معتادان به مواد مخدر؛ رشد بیش از ۱۳۸ درصدی این برنامه اگرچه کمی نامعمول است، اما در صورتی که در راستای مبارزه با اعتیاد و کاهش آسیب‌های اجتماعی از یک‌طرف و هزینه‌کرد در همین جهت باشد می‌تواند مثمرتر واقع گردد. نکته قابل توجه اینکه با توجه به تصویب تعرفه بیمه سلامت از سوی شورای عالی بیمه، نیاز است آیین‌نامه نحوه هزینه‌کرد این موضوع نیز توسط دولت مصوب گردد.

در ادامه و طی جدول ۹ اعتبارات دستگاه ارائه شده است.

جدول ۹. مقایسه بودجه سازمان بیمه سلامت در لایحه بودجه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

کد برنامه	عنوان برنامه	بودجه ۱۳۹۵	لایحه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۹۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران	-	۲,۷۱۲,۵۰۰	-
۱۹۰۲۰۱۰۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه	۹,۳۶۴,۰۰۰	۳۰,۲۴۲,۶۲۵	۲۲۲/۹۷
۱۹۰۲۰۱۱۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت رایگان روستائیان، عشایر و ساکنین شهرهای زیر بیست هزار نفر	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۶۳۸,۲۵۰	۳۵/۴۶
۱۹۰۲۰۱۳۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان بهزیستی	-	۱,۹۲۵,۰۰۰	-
۱۹۰۲۰۱۵۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت کارکنان دولت	۹,۵۲۰,۰۰۰	۱۷,۹۱۹,۱۲۵	۸۸/۲۳
۱۹۰۲۰۱۹۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت معتادان به مواد مخدر و روانگردان	۳۳۰,۰۰۰	۷۸۷,۵۰۰	۱۳۸/۶۴
۱۹۰۳۰۳۵۰۰۰	برنامه حمایت از بیماران خاص (هموفیلی، تالاسمی، دیالیزی، سرطانی، ام. اس)	۵,۳۹۰,۰۰۰	۵,۷۷۵,۰۰۰	۷/۱۴
جمع کل		۵۴۶۰۴۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۳/۱۴

اعتبارات مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی در دستگاه‌های حمایتی

دستگاه‌های حمایتی شامل کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران بعضاً بودجه‌هایی در ارتباط با پرداخت حق بیمه مشمولین خود در موضوع بیمه‌های اجتماعی دریافت می‌کنند. مشروح بودجه این دستگاه‌ها به شرح ذیل است:

جدول ۱۰. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های حمایتی مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی

در لایحه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

عنوان دستگاه	کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه ۱۳۹۵ سال	لایحه بودجه ۱۳۹۶ سال	درصد تغییر
کمیته امداد امام خمینی (ره)	۱۹۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان تحت پوشش	۲۸۲۴۶۴۰	۲۹۹۰۰۰۰	۵/۸۵
	۱۹۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری	۳۶۰۷۵۲۰	۴۶۰۸۰۰۰	۲۷/۷۳
سازمان بهزیستی کشور	۱۹۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان بهزیستی	۷۵۸۰۵۴	۸۲۷۴۳۷	۹/۱۵
	۱۹۰۲۰۰۸۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان شاغل در مراکز نگهداری	۳۱,۵۵۵	۱۰۰۰۰۰	۲۱۶/۹۱
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۱۹۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران	۱۱,۵۲۸,۱۶۳	۱۹۳۷۰۲۰۰	۶۸/۰۳
جمع کل			۲۱۰۲۹۹۳۲	۲۸۳۹۵۶۳۷	۳۵/۰۲

همان‌گونه که اشاره شد جدول فوق مربوط به برنامه‌هایی است که ماهیت بیمه‌ای دارند ولی در سایر دستگاه‌های غیربیمه‌ای ذکر شده‌اند. بر همین اساس ذیل برنامه‌های دستگاه کمیته امداد دو

برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان تحت پوشش و پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری قرار گرفته است، ذیل دستگاه سازمان بهزیستی دو برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان شاغل در مراکز نگهداری پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان بهزیستی آورده شده است و همچنین ذیل دستگاه بنیاد شهید و امور ایثارگران برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران قرار گرفته است که بودجه این برنامه به بیمه تکمیلی ایثارگران اختصاص خواهد یافت.

مرکز خدمات حوزه‌های علمیه

مرکز خدمات حوزه علمیه، به موجب قانون، هزینه‌های بیمه بازنشستگی طلاب و روحانیون عضو را به صندوق تأمین اجتماعی پرداخت می‌کند. این هزینه‌ها که در قالب بودجه سالیانه این مرکز تنظیم می‌گردد در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵، ۳۵/۵۱ درصد رشد داشته است. نکته قابل توجه اینکه علیرغم کاهش شمار طلاب ایثارگر و طلاب غیرشاغل از رقم ۱۱۵۸۰۰ نفر به ۱۱۴۴۵۰ نفر بودجه این برنامه رشدی بیش از ۳۸/۵ درصد داشته است.

جدول ۱۱. مقایسه بودجه مرکز خدمات حوزه‌های علمیه در لایحه بودجه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

کد برنامه	عنوان برنامه	بودجه ۱۳۹۵	لایحه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی طلاب و ایثارگران	۱,۶۹۰,۰۰۰	۲,۳۴۱,۰۰۰	۳۸/۵۲
۱۹۰۲۰۱۷۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت طلاب و روحانیون	۲۷۰,۰۰۰	۳۱۵,۰۰۰	۱۶/۶۷
جمع کل		۱,۹۶۰,۰۰۰	۲,۶۵۶,۰۰۰	۳۵/۵۱

صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات

جدول ۱۲. مقایسه بودجه صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات در لایحه بودجه ۱۳۹۶ با قانون بودجه ۱۳۹۵

کد برنامه	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	درصد تغییر
۱۹۰۳۰۲۶۰۰۰	برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران کشوری	۳,۶۶۶,۳۶۸	۴,۰۳۳,۰۰۵	۱۰/۰۰
ردیف ۱۶ جدول ۱۸ لایحه بودجه *	صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات	۸۵۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	-۵/۸۸
جمع کل		۴,۵۱۶,۳۶۸	۴,۸۳۳,۰۰۵	۷/۰۱

* مربوط به توضیح اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت.

صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات جزو صندوق‌های بیمه اجتماعی است که بخش عمده‌ای از بودجه خود را از محل اعتبارات عمومی دریافت می‌کند، این صندوق دارای دو برنامه شامل برنامه کمک به پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان و غیره و نیز ردیف متفرقه با عنوان برنامه صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات می‌باشد که مربوط به واگذاری سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌هایی به این دستگاه است.

اعتبارات متفرقه

در بودجه سال ۱۳۹۶، اعتباراتی به شرح ذیل در قالب اعتبارات متفرقه مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی دیده شده است. بررسی این اعتبارات تغییری معادل ۴۳۵/۶۶ درصد را در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد. درخصوص اعتبارات ردیف‌های متفرقه ذکر چند نکته ضروری است:

۱. از آنجایی که اختصاص اعتبار به یک برنامه نیازمند قانون و متولی است می‌باید ردیف‌های بودجه‌ای که در بخش اعتبارات متفرقه دارای چنین شرایطی هستند از اعتبارات متفرقه خارج و به ردیف‌های اصلی منتقل شوند. ازجمله این ردیف‌ها برنامه‌های اعتبار موضوع حق بیمه زنان خانه‌دار، برنامه بیمه قالیبافان و تولیدکنندگان صنایع دستی، برنامه پرداخت مستمری و... (۱۳۶-۵۳۰۰۰۰) و برنامه اعتبارات موضوع ماده (۵) (۱۵۵-۵۳۰۰۰۰) هستند.

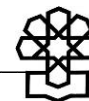
۲. حجم بالای اعتبارات ردیف‌های متفرقه در بخش بیمه‌های اجتماعی با بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد ناسازگار است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود برای ردیف‌های متفرقه در این حوزه رقمی بیش از ۱۸۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده است.

۳. رشد ۴۳۵/۶۶ درصدی اعتبارات ردیف‌های متفرقه می‌تواند نشان‌دهنده برنامه‌ناپذیری دستگاه‌های متولی امر رفاه اجتماعی باشد که لازم است نمایندگان به این موضوع دقت داشته باشند. درج اعتبارات در ردیف‌های اصلی علاوه بر ایجاد شفافیت بیشتر، نظارت مجلس بر نحوه هزینه کرد اعتبارات را نیز دقیق‌تر می‌نماید.

جدول ۱۳. اعتبارات ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

در مقایسه با قانون سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	لایحه بودجه ۱۳۹۶	شماره طبقه‌بندی	قانون بودجه سال ۱۳۹۵	رشد
۵۳۰۰۰۰-۹۳	شورای حل اختلاف- حق بیمه کارکنان شورا	۳۲۰,۰۰۰	۹۵-۵۳۰۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۱۴/۲۹
۵۳۰۰۰۰-۹۸	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی- تأمین مستمری بازنشستگان صنعت فولاد	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰-۵۳۰۰۰۰	۳۵۱,۰۰۰	۱۸۴/۹۰
۵۳۰۰۰۰-۱۳۶	پرداخت مستمری به فرزندان و همسران بیمه شده متوفی و ۶۰ سال برای مردان و ۵۵ سال برای زنان که زیر ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه دارند نسبت به سنوات مستمری - موضوع درآمد حاصل از اخذ یک در هزار قیمت منطقه‌ای بابت حق‌الثبت اموال غیرمنقول	۱,۵۰۰	۱۳۷-۵۳۰۰۰۰	۱,۶۲۰	-۷/۴۱
۵۳۰۰۰۰-۱۳۷	سازمان تأمین اجتماعی - سهم بیمه کارفرمایی کشاورزان موضوع ماده (۶۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۲۱۰,۶۰۰	۱۳۸-۵۳۰۰۰۰	۴۱۴,۰۰۰	-۴۹/۱۳
۵۳۰۰۰۰-۱۵۱	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی- صندوق بازنشستگی فولاد- موضوع ۴۳ درصد درآمد حاصل از ردیف درآمدی ۱۳۰۴۲۳ و ۱۳۰۴۱۹	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۵-۵۳۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰/۰۰
۵۳۰۰۰۰-۱۵۵	اعتبارات موضوع ماده (۵) قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی که ظرف مهلت مقرر نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان و حق بیمه مربوط اقدام نمی‌نمایند	۵۰,۰۰۰			
۵۵۰۰۰۰-۲۹	خرید راهبردی خدمات درمانی	۴۰۰,۰۰۰	۲۹-۵۵۰۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۳۷	اعتبار موضوع حق بیمه زنان خانه‌دار متأهل یا اولویت زنان سرپرست خانوار	۲۴۰,۰۰۰	۳۷-۵۵۰۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	-۲۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۶۹	بیمه هنرمندان (فعالان قرآنی، مداحان و سایر هنرمندان)	۸۰,۰۰۰	۶۸-۵۵۰۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	-۲۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۹۲	بیمه قالبیافان و تولیدکنندگان صنایع دستی	۱۶۰,۰۰۰	۹۶-۵۵۰۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۲۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰-۱۲۰	تطبیق حقوق بازنشستگان لشگری و کشوری با شاغلین	۱۰,۰۰۰,۰۰۰			
جمع کل		۱۸,۴۶۲,۱۰۰		۳,۴۴۶,۶۲۰	۴۳۵/۶۶

اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت

جدول ۱۴ مربوط به اعتباراتی است که در موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت و غالباً مربوط به پرداخت مطالبات دستگاه‌های اجرایی است.

اگرچه در جدول ۱۴ اعتبار صندوق بازنشستگی فولاد با ۷۲ درصد کاهش مواجه شده لکن اعتبار اختصاص یافته به این صندوق در ردیف‌های متفرقه (جدول ۱۳ این گزارش) از ۱۳۵ میلیارد به ۷۰۰ میلیارد تومان افزایش یافته است در ادامه توزیع اعتبارات این بخش ارائه می‌گردد.

جدول ۱۴. جدول توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۵

ردیف	عنوان	قانون سال ۱۳۹۵	لایحه سال ۱۳۹۶	درصد تغییر
۸	مطالبات تأمین اجتماعی برای پرداخت به بازنشستگان	۱,۶۲۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-۳۸/۲۷
۱۳	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بیمه قالیبافان	۳۶,۰۰۰	۳۶,۰۰۰	-
۱۴	رد دیون صندوق‌های حمایت و بازنشستگی آینده‌ساز	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	-
۱۶	صندوق بازنشستگی وزارت اطلاعات	۸۵۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	-۵/۸۸
۱۹	دیون صندوق بازنشستگی فولاد	۱۸,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	-۷۲/۲۲
	جمع کل	۲۰,۵۵۱,۰۰۰	۶,۸۸۱,۰۰۰	-۶۶/۵۲

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور در حوزه بیمه‌های اجتماعی نشان می‌دهد که روند کاهشی تبصره‌ها همچنان ادامه داشته و تعداد تبصره‌های مرتبط با حوزه بیمه‌های اجتماعی به دو مورد کاهش یافته است. یکی از این تبصره‌ها (تبصره «۷») به صندوق فولاد پرداخته و دیگری (تبصره «۱۸») ارائه بسته خدمات سلامت پایه برای اقشار آسیب‌پذیر می‌باشد که مورد اخیر می‌تواند موجب کوچک‌سازی بسته خدمات برای اقشار نیازمند شود.

مطابق روند سال گذشته، کمک‌های پرداختی به صندوق‌های بازنشستگی کشوری، نیروهای مسلح و صندوق بازنشستگی کارکنان وزارت اطلاعات در قالب بودجه فصل حمایتی آمده که شایسته بود در قالب فصل بیمه‌های اجتماعی ارائه گردد. چراکه مطابق قانون ساختار جامع نظام رفاه و تأمین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی ذیل موضوع بیمه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند؛ ضمن این‌که قرار دادن بودجه کلان کمک شده به صندوق‌های بازنشستگی در فصل حمایت‌های اجتماعی، این تصور را که دولت بیشتر پرداخت‌های رفاهی را در حوزه حمایتی متمرکز کرده است، ایجاد می‌نماید؛ در

حالی که اینگونه نیست بلکه ۶۷/۵ درصد از اعتبارات فصل حمایتی مربوط به برنامه‌های کمک به صندوق‌های بازنشستگی جهت پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان کشوری و لشگری است.

بودجه فصل بیمه‌های اجتماعی (به‌همراه برنامه‌های مرتبط قرارداد شده در فصل حمایتی)، جمعاً اعتباری بالغ بر ۵۴۹,۳۳۳,۷۹۶ میلیون ریال است که ۷۴/۶ درصد (سه‌چهارم) کل بودجه امور رفاه را به‌خود اختصاص داده است.

ارقام بالا نشان می‌دهد که همچنان بودجه عمومی بار کسری صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشگری را بر دوش می‌کشد.

موضوع دیگر در لایحه بودجه ۱۳۹۶ افزایش ۸۳/۱۴ درصدی اعتبارات سازمان بیمه سلامت است. با توجه به این‌که افزایش معناداری در شمار افراد تحت پوشش این سازمان به‌وجود نیامده، می‌توان این افزایش اعتبار را ناشی از اجرای طرح تحول سلامت و هزینه‌های آن دانست.

ازجمله موضوعات دیگر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ افزایش بودجه پیش‌بینی شده در ردیف‌های متفرقه است. این اعتبارات نسبت به سال قبل رشدی در حدود ۴۳۵/۶۶ داشته است. این موضوع می‌تواند نشان‌دهنده ضعف برنامه‌ریزی در حوزه بیمه‌های اجتماعی، برنامه‌ناپذیری دستگاه‌های متولی، نامشخص بودن منابع درآمدی و عدم وجود تصویری روشن از جوامع هدف در حوزه مزبور باشد که همه این موارد با حرکت به سمت بودجه‌ریزی عملیاتی در تضاد می‌باشند.

و نکته آخر اینکه با توجه به در دست بررسی بودن لایحه برنامه ششم توسعه و با توجه به اینکه اساساً قوانین بودجه‌های سنواتی باید در راستای تحقق بخشیدن به اهداف و برنامه‌های توسعه باشند، لذا این موضوع حتی از حیث شکلی برخلاف رویه برنامه‌نویسی و بودجه‌ریزی است.

پیشنهادهای

- پیشنهاد می‌شود: اعتبارات پایه و تکمیلی در قالب دو برنامه با کدهای مجزا نظیر آنچه برای نیروهای مسلح نگارش شده، آورده شود: کد (۱۹۰۲۰۰۲۰۰۰) مربوط به پوشش بیمه سلامت ایثارگران در قالب دو برنامه تدوین شود.

- پیشنهاد می‌شود: با توجه به وجود دستگاه متولی و قانون درخصوص موارد ذیل، ردیف‌های یاد شده به ردیف‌های اصلی منتقل شود: ردیف‌های (۲۹-۵۵۰۰۰۰)، (۳۷-۵۵۰۰۰۰)، (۶۹-۵۵۰۰۰۰)، (۹۲-۵۵۰۰۰۰) و (۱۳۶-۵۳۰۰۰۰) موضوع پیشنهاد می‌باشند.

- با توجه به نقش صندوق‌های بازنشستگی از جمله سازمان تأمین اجتماعی، و نیز تأثیر منابع و مصارف آنها در اقتصاد کشور پیشنهاد می‌شود تصویر کلی بودجه صندوق‌ها در زمان ارائه لایحه بودجه کل کشور به صورت پیوست جهت اطلاع نمایندگان ارائه شود.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۵۲۲۳

شماره چاپ: ۳۶۳

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۲۲۰

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۹/۲۰

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۲۶. بخش بیمه‌های اجتماعی

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه رفاه و تأمین اجتماعی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: محمد موسوی خطاط، علی خلیلی، سمیه صدیقی

ناظران علمی: ایروان مسعودی‌اصل، علی اخوان‌بهبهانی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۹/۲۴